

STN	Bezpečnosť strojových zariadení Aplikácia ochranných zariadení na detekciu prítomnosti osôb	STN EN IEC 62046 33 2206
------------	--	--

idt IEC 62046: 2018

Safety of machinery
Application of protective equipment to detect the presence of persons

Sécurité des machines
Application des équipements de protection à la détection de la présence de personnes

Sicherheit von Maschinen
Anwendung von Schutzausrüstungen zur Anwesenheitserkennung von Personen

Táto norma je slovenskou verzou európskej normy EN IEC 62046: 2018.
Preklad zabezpečil Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky.
Táto norma má rovnaké postavenie, ako majú oficiálne verzie.

This standard is the Slovak version of the European Standard EN IEC 62046: 2018.
It was translated by Slovak Office of Standards, Metrology and Testing.
It has the same status as the official versions.

Nahradenie predchádzajúcich noriem

Táto norma nahrádza anglickú verziu STN EN IEC 62046 z novembra 2018, ktorá od 1. 11. 2018
nahradila STN P CLC/TS 62046 z februára 2009 v celom rozsahu.

STN P CLC/TS 62046 z februára 2009 sa môže súbežne s touto normou používať do **2. 5. 2021**.

129204

Národný predhovor

Obrázky v tejto norme sú prevzaté z elektronických podkladov dodaných z IEC, © 2018 IEC, ref. č. IEC 62046: 2018.

Normatívne referenčné dokumenty

Nasledujúce dokumenty, celé alebo ich časti, sú v tomto dokumente normatívnymi odkazmi a sú nevyhnutné pri jeho používaní. Pri datovaných odkazoch sa použije len citované vydanie. Pri nedatovaných odkazoch sa použije najnovšie vydanie citovaného dokumentu (vrátane všetkých zmien).

POZNÁMKA 1. – Ak bola medzinárodná publikácia zmenená spoločnými modifikáciami, čo je indikované označením (mod), použije sa príslušná EN/HD.

POZNÁMKA 2. – Aktuálne informácie o platných a zrušených STN možno získať na webovej stránke www.unms.sk.

Nasledujúce dokumenty, celé alebo ich časti, sú v tomto dokumente normatívnymi odkazmi a sú nevyhnutné pri jeho používaní. Pri datovaných odkazoch sa použije len citované vydanie. Pri nedatovaných odkazoch sa použije najnovšie vydanie citovaného dokumentu (vrátane všetkých zmien).

POZNÁMKA. – Ak bola medzinárodná publikácia zmenená spoločnými modifikáciami, čo je indikované označením (mod), použije sa príslušná EN/HD.

POZNÁMKA 2. – Aktuálne informácie o platných a zrušených STN možno získať na webovej stránke www.unms.sk.

Prehľad normatívnych referenčných dokumentov:

Medzinárodná norma	Európska norma	STN	Triedaci znak
IEC 62061	EN 62061	STN EN 62061	33 2220
ISO 12100: 2010	EN ISO 12100: 2010	STN EN ISO 12100: 2011	83 3001
ISO 13849 súbor	EN ISO 13849 súbor	STN EN ISO 13849 súbor	83 3313
ISO 13855: 2010	EN ISO 13855: 2010	STN EN ISO 13855: 2010	83 3303

Názvy normatívnych referenčných dokumentov prevzatých do STN:

STN EN 62061 Bezpečnosť strojov. Funkčná bezpečnosť elektrických, elektronických a programovateľných elektronických bezpečnostných riadiacich systémov

STN EN ISO 12100 Bezpečnosť strojov. Všeobecné zásady konštruovania strojov. Posudzovanie a znižovanie rizika

STN EN ISO 13849 Bezpečnosť strojov. Bezpečnostné časti riadiacich systémov

STN EN ISO 13855 Bezpečnosť strojov. Umiestnenie ochranných zariadení so zreteľom na rýchlosť približujúcich sa časťí ľudského tela

Vypracovanie normy

Spracovateľ: Ing. Iveta Vámošiová, INKO Prešov

**Bezpečnosť strojových zariadení
Aplikácia ochranných zariadení na detekciu prítomnosti osôb
(IEC 62046: 2018)**

Safety of machinery
Application of protective equipment to detect the presence of persons
(IEC 62046: 2018)

Sécurité des machines
Application des équipements de protection
à la détection de la présence
de personnes
(IEC 62046: 2018)

Sicherheit von Maschinen
Anwendung von Schutzausrüstungen
zur Anwesenheitserkennung
von Personen
(IEC 62046: 2018)

Túto európsku normu schválil CENELEC 2. 5. 2018. Členovia CENELEC sú povinní plniť vnútorné predpisy CEN/CENELEC, v ktorých sú určené podmienky, za ktorých sa tejto európskej norme bez akýchkoľvek zmien priznáva postavenie národnej normy.

Aktualizované zoznamy a bibliografické odkazy týkajúce sa takýchto národných noriem možno na požiadanie dostať od Riadiaceho strediska CEN-CENELEC alebo od každého člena CENELEC.

Táto európska norma existuje v troch oficiálnych verziach (anglickej, francúzskej, nemeckej). Verzia v akomkoľvek inom jazyku, ktorú na vlastnú zodpovednosť vydal člen CENELEC v preklade do národného jazyka a ktorá bola označená Riadiacemu stredisku CEN-CENELEC, má rovnaké postavenie, ako majú oficiálne verzie.

Členmi CENELEC sú národné elektrotechnické komitety Belgicka, Bulharska, Bývalej juhoslovanskej republiky Macedónsko, Cypru, Česka, Dánska, Estónska, Fínska, Francúzska, Grécka, Holandska, Chorvátska, Írska, Islandu, Litvy, Lotyšska, Luxemburska, Maďarska, Malty, Nemecka, Nórska, Poľska, Portugalska, Rakúska, Rumunska, Slovenska, Slovinska, Spojeného kráľovstva, Srbska, Španielska, Švajčiarska, Švédska, Talianska a Turecka.

CENELEC

Európsky výbor pre normalizáciu v elektrotechnike
European Committee for Electrotechnical Standardization
Comité Européen de Normalisation Electrotechnique
Europäisches Komitee für Elektrotechnische Normung

Riadiace stredisko CEN-CENELEC: Rue de la Science 23, B-1040 Brusel

Európsky predhovor

Text dokumentu 44/803/FDIS, budúce prvé vydanie IEC 62046, vypracovaný technickou komisiou IEC/TC 44 „Bezpečnosť strojových zariadení – elektrotechnické aspekty“, bol predložený na paralelné hlasovanie IEC-CENELEC a CENELEC ho schválil ako EN IEC 62046: 2018.

Určili sa nasledujúce termíny:

- posledný termín, do ktorého sa musí tento dokument prevziať na národnej úrovni vydaním identickej národnej normy alebo oznámením (dop) 2. 2. 2019
- posledný termín, do ktorého sa musia zrušiť národné normy, ktoré sú v rozpore s dokumentom (dow) 2. 5. 2021

Tento dokument nahradza CLC/TS 62046: 2008.

Upozorňuje sa na možnosť, že niektoré časti tohto dokumentu môžu byť predmetom patentových práv. CENELEC nezodpovedá za identifikáciu ktoréhokoľvek alebo všetkých takýchto patentových práv.

Poznámka o schválení

Text technickej špecifikácie IEC 62046: 2018 schválil CENELEC ako európsku normu bez modifikácií.

Obsah

	strana
Úvod.....	10
1 Predmet normy	12
2 Normatívne odkazy	12
3 Termíny, definície a skratky.....	12
3.1 Termíny a definície	12
3.2 Skratky	21
4 Výber ochranných prostriedkov	21
4.1 Postup (vzťah s ISO 12100)	21
4.2 Charakteristiky stroja	23
4.2.1 Vhodnosť ochranného zariadenia.....	23
4.2.2 Vhodnosť ochranného zariadenia ako vypínacieho zariadenia.....	23
4.3 Charakteristiky prostredia	23
4.4 Použitie ochranných zariadení.....	24
4.4.1 Všeobecne	24
4.4.2 Vypínacie zariadenie.....	25
4.4.3 Funkcia snímania prítomnosti	26
4.4.4 Kombinovaná funkcia vypínania a snímania prítomnosti	26
4.5 Ľudské charakteristiky	27
4.5.1 Všeobecne	27
4.5.2 Rýchlosť priblíženia (K).....	27
4.5.3 Faktor vniknutia/zásahu (C)	27
4.5.4 Schopnosť obísť ochranné zariadenie.....	27
4.6 Charakteristiky ochranných zariadení.....	28
4.6.1 ESPE.....	28
4.6.2 Podložky a podlahy citlivé na tlak	31
4.7 Voliteľné funkcie riadiaceho systému stroja spojené s použitím ochranných zariadení.....	31
4.7.1 Všeobecne	31
4.7.2 Monitorovanie výkonu zastavenia (SPM)	31
4.7.3 Stlmenie	32
4.7.4 Opäťovné spustenie prevádzky stroja ochranným zariadením.....	32
4.7.5 Blokovanie štartu	32
4.7.6 Blokovanie reštartu	32
4.7.7 Monitorovanie externého zariadenia (EDM)	32
4.7.8 Zaistenie riadiacich funkcií stroja.....	32
5 Všeobecné požiadavky na použitie	33
5.1 Umiestnenie a konfigurácia páisma detekcie ochranného zariadenia	33

5.2	Integrácia s bezpečnostným riadiacim systémom	33
5.3	Výkon ochranných zariadení.....	33
5.3.1	Všeobecne	33
5.3.2	Klasifikácia ochranných zariadení.....	33
5.4	Monitorovanie výkonu zastavenia (SPM)	35
5.5	Blokovanie štartu.....	35
5.6	Blokovanie reštartu	36
5.7	Stlmenie	36
5.7.1	Všeobecne	36
5.7.2	Stlmenie za účelom umožnenia prístupu osôb	37
5.7.3	Stlmenie za účelom umožnenia prístupu materiálov	38
5.7.4	Vyradenie závislé od stlmenia	38
5.8	Opäťovné spustenie prevádzky stroja ochranným zariadením.....	39
6	Osobitné aplikačné požiadavky na konkrétné ochranné zariadenia.....	40
6.1	AOPD	40
6.1.1	Všeobecne	40
6.1.2	Zariadenia so svetelnými lúčmi.....	41
6.1.3	Svetelné clony.....	43
6.2	AOPDDR	46
6.3	Ochranné zariadenia na základe zraku VBPD	47
6.4	Podložky a podlahy citlivé na tlak	47
6.4.1	Podlahy citlivé na tlak.....	47
6.4.2	Podložky citlivé na tlak	48
7	Revízie a skúšky	49
7.1	Všeobecne	49
7.2	Funkčné kontroly	49
7.3	Periodická prehliadka a skúška	50
7.4	Počiatočná prehliadka a skúška	51
7.5	Skúšky špecifické pre jednotlivé aplikácie	52
8	Informácie pre bezpečné používanie	52
Príloha A (informatívna) – Príklady použitia	53	
A.1	Všeobecne	53
A.2	Ochranné zariadenia použité ako vypínacie zariadenie	53
A.3	Použitie ochranného zariadenia ako kombinovaného zariadenia na vypínanie a snímanie prítomnosti	54
A.3.1	Príklad 1	54
A.3.2	Príklad 2	54
A.3.3	Príklad 3: horizontálne AOPD	55
A.3.4	Príklad 4: vertikálne AOPD	56

A.3.5 Príklad 5	57
A.4 Obvodové zabezpečenie	58
Príloha B (informatívna) – Prídavné odporúčania pre aplikáciu AOPDDR	59
B.1 Všeobecne	59
B.2 Príklad použitia AOPDDR na statickom strojovom zariadení	61
B.3 Príklad použitia AOPDDR na automaticky riadenom vozidle (AGV)	62
B.4 AOPDDR použité na detekciu tela alebo časti tela s ortogonálnym prístupom	63
B.4.1 Detekcia celého tela	63
B.4.2 Detekcia časti tela	63
B.5 Príklady použitia AOPDDR ako vypínacieho zariadenia reagujúceho na celé telo	63
B.6 Príklady použitia AOPDDR ako vypínacieho zariadenia reagujúceho na časti tela	64
Príloha C (informatívna) – Príklad použitia ochranného systému na základe zraku (VBPDST)	66
Príloha D (informatívna) – Príklady konfigurácie fotoelektrických snímačov stlmenia, keď sa používajú na umožnenie prístupu pomocou materiálov	68
D.1 Všeobecne	68
D.2 Štyri lúče	70
D.2.1 Štyri lúče – Umiestnenie snímačov	70
D.2.2 Štyri lúče – kontrola časovania	72
D.2.3 Štyri lúče – kontrola sekvencie	73
D.2.4 Štyri lúče s prídavnými kyvadlovými dverami	73
D.2.5 Metódy zabránenia manipulácie s funkciou stlmenia	74
D.2.6 Pripojenie snímačov na dvojstupový ovládač stlmenia	76
D.2.7 Dva snímače – umiestnenie snímačov	77
D.2.8 Dva snímače – riadenie časovačom	80
D.2.9 Dva lúče snímača stlmenia v kombinácii s kyvadlovými dverami	81
D.2.10 Výška bodu skríženia lúčov snímača stlmenia	84
D.3 Dva paralelné lúče snímača stlmenia – len výstup	85
D.4 Ochrana dopravníkových systémov s koordinovanou prevádzkou	87
Literatúra	89
Príloha ZA (normatívna) – Normatívne odkazy na medzinárodné publikácie so zodpovedajúcimi európskymi publikáciami	90
Obrázok 1 – Vzťah tejto medzinárodnej normy k ostatným normám	11
Obrázok 2 – Proces zníženia rizika	22
Obrázok 3 – Princíp detekcie AOPD s priamym lúčom	28
Obrázok 4 – AOPD s priamym lúčom s použitím zrkadiel	29
Obrázok 5 – AOPD so spätným odrazom	29
Obrázok 6 – Princíp detekcie AOPDDR	30
Obrázok 7 – Princíp detekcie VBPDST	31
Obrázok 8 – Príklad vplyvu odrazových povrchov	41

Obrázok 9 – Schopnosť detektie zariadenia s jedným svetelným lúčom	43
Obrázok 10 – Schopnosť detektie zariadenia s viacerými svetelnými lúčmi	43
Obrázok 11 – Príklad použitia nulovania	45
Obrázok 12 – Príklad zníženého rozlíšenia	46
Obrázok A.1 – Ochranné zariadenie použité ako vypínacie zariadenie.....	53
Obrázok A.2 – Ochranné zariadenie použité ako kombinované zariadenie na vypínanie a snímanie prítomnosti – 1. Príklad.....	54
Obrázok A.3 – Ochranné zariadenie použité ako kombinované zariadenie na vypínanie a snímanie prítomnosti – 2. Príklad.....	54
Obrázok A.4 – Horizontálne AOPD	55
Obrázok A.5 – Vertikálne AOPD	56
Obrázok A.6 – Zväčšená oddelovacia vzdialenosť	57
Obrázok A.7 – Prídavná mechanická ochrana	57
Obrázok A.8 – Použitie vypínacieho zariadenia	58
Obrázok B.1 – Príklad použitia AOPDDR na strojovom zariadení	60
Obrázok B.2 – Príklad použitia AOPDDR na statickom strojovom zariadení.....	61
Obrázok B.3 – Príklad použitia AOPDDR na AGV	62
Obrázok B.4 – Použitie AOPDDR ako vypínacieho zariadenia reagujúceho na celé telo – 1. Príklad.....	63
Obrázok B.5 – Použitie AOPDDR ako vypínacieho zariadenia reagujúceho na celé telo – 2. Príklad.....	64
Obrázok B.6 – Použitie AOPDDR ako vypínacieho zariadenia reagujúceho na časti tela – 1. Príklad.....	64
Obrázok B.7 – Použitie AOPDDR ako vypínacieho zariadenia reagujúceho na časti tela – 2. Príklad.....	65
Obrázok C.1 – Príklad použitia VBDPST.....	67
Obrázok D.1 – T konfigurácia s kontrolou časovania	68
Obrázok D.2 – L konfigurácia s kontrolou časovania	69
Obrázok D.3 – Paralelné lúče s kontrolou časovania alebo sekvencie	69
Obrázok D.4 – Štyri paralelné lúče s kontrolou časovania	70
Obrázok D.5 – Umiestnenie snímačov stlmenia tak, aby sa zabránilo stlmeniu telom človeka (pôdorys).....	71
Obrázok D.6 – Umiestnenie snímačov stlmenia (bočný pohľad)	71
Obrázok D.7 – Graf časovania; štyri paralelné lúče s kontrolou časovania	72
Obrázok D.8 – Štyri lúče: Kontrola časovania a skrížené lúče (neodporúča sa)	72
Obrázok D.9 – Graf časovania; štyri lúče a kontrola sekvencie	73
Obrázok D.10 – Štyri lúče s prídavnými kyvadlovými dverami.....	74
Obrázok D.11 – Graf časovania pre signál umožňujúci stlmenie (stlmenie aktivované).....	74
Obrázok D.12 – Graf časovania pre signál umožňujúci stlmenie (stlmenie neaktivované).....	75
Obrázok D.13 – Prítomnosť signálu umožňujúceho stlmenie počas viac ako jedného cyklu stlmenia....	75
Obrázok D.14 – Zabránenie manipulácie s funkciou stlmenia (pôdorys)	76
Obrázok D.15 – Zabránenie manipulácie s funkciou stlmenia (pohľad spredu).....	76
Obrázok D.16 – Pripojenie snímačov stlmenia.....	77
Obrázok D.17 – Dva snímače – Skrížené lúče.....	77

Obrázok D.18 – Dva snímače – Skrížené lúče (riziko vstupu do nebezpečného pásma bez detekcie, keď $x > 200$ mm).....	78
Obrázok D.19 – Umiestnenie snímačov stlmenia.....	79
Obrázok D.20 – Detekcia skúšobného objektu	79
Obrázok D.21 – Časový diagram pre dva skrížené lúče (normálna prevádzka).....	80
Obrázok D.22 – Časový diagram pre dva skrížené lúče (prekročenie časového limitu).....	80
Obrázok D.23 – Jednoduché kyvadlové dvere v kombinácii s dvojhlúčovým systémom stlmenia (správna poloha).....	81
Obrázok D.24 – Dosiahnutie pásma nebezpečenstva za paletou (nesprávna poloha kyvadlových dverí).....	82
Obrázok D.25 – Dosiahnutie pásma nebezpečenstva pred paletou (nesprávna poloha kyvadlových dverí).....	83
Obrázok D.26 – Výška bodu skríženia	84
Obrázok D.27 – Prerušenie lúča nohou	84
Obrázok D.28 – Dva lúče snímača stlmenia – len výstup	85
Obrázok D.29 – Graf časovania; dva lúče snímača stlmenia – len výstup, stlmenie ukončené ESPE	85
Obrázok D.30 – Graf časovania; dva lúče snímača stlmenia – len výstup, stlmenie ukončené 4 s časovačom.....	86
Obrázok D.31 – Graf časovania, stlmenie ukončené prekročením časového limitu stlmenia	86
Obrázok D.32 – Výrobná linka, ktorá pozostáva z dvoch dopravníkov (2 pásma nebezpečenstva) (nesprávne použitie)	87
Obrázok D.33 – Výrobná linka s dvomi dopravníkmi (2 pásma nebezpečenstva).....	88
Tabuľka 1 – Typy ESPE a dosiahnuteľné PL alebo SIL.....	35
Tabuľka 2 – Výšky lúčov pre zariadenia so svetelnými lúčmi	42
Tabuľka D.1 – Pravdivostná tabuľka, štyri lúče – kontrola sekvencie.....	73

Úvod

Táto medzinárodná norma poskytuje požiadavky a informácie o použití ochranných zariadení, ktoré využívajú snímacie zariadenie(a) na detekciu osoby (osôb) v priestore alebo približujúcich sa k priestoru, s cieľom znížiť alebo minimalizovať riziko vyplývajúce z nebezpečných častí strojového zariadenia bez použitia fyzickej prekážky.

Cieľom tohto dokumentu je pomáhať normalizačným komisiám, zodpovedným za tvorbu noriem pre stroje (normy „C“), konštruktérom strojov, výrobcom a opravárom, organizáciám certifikujúcim bezpečnosť strojov, orgánom na pracoviskách a iným, pri vhodnom použití ochranných zariadení na strojové zariadenia.

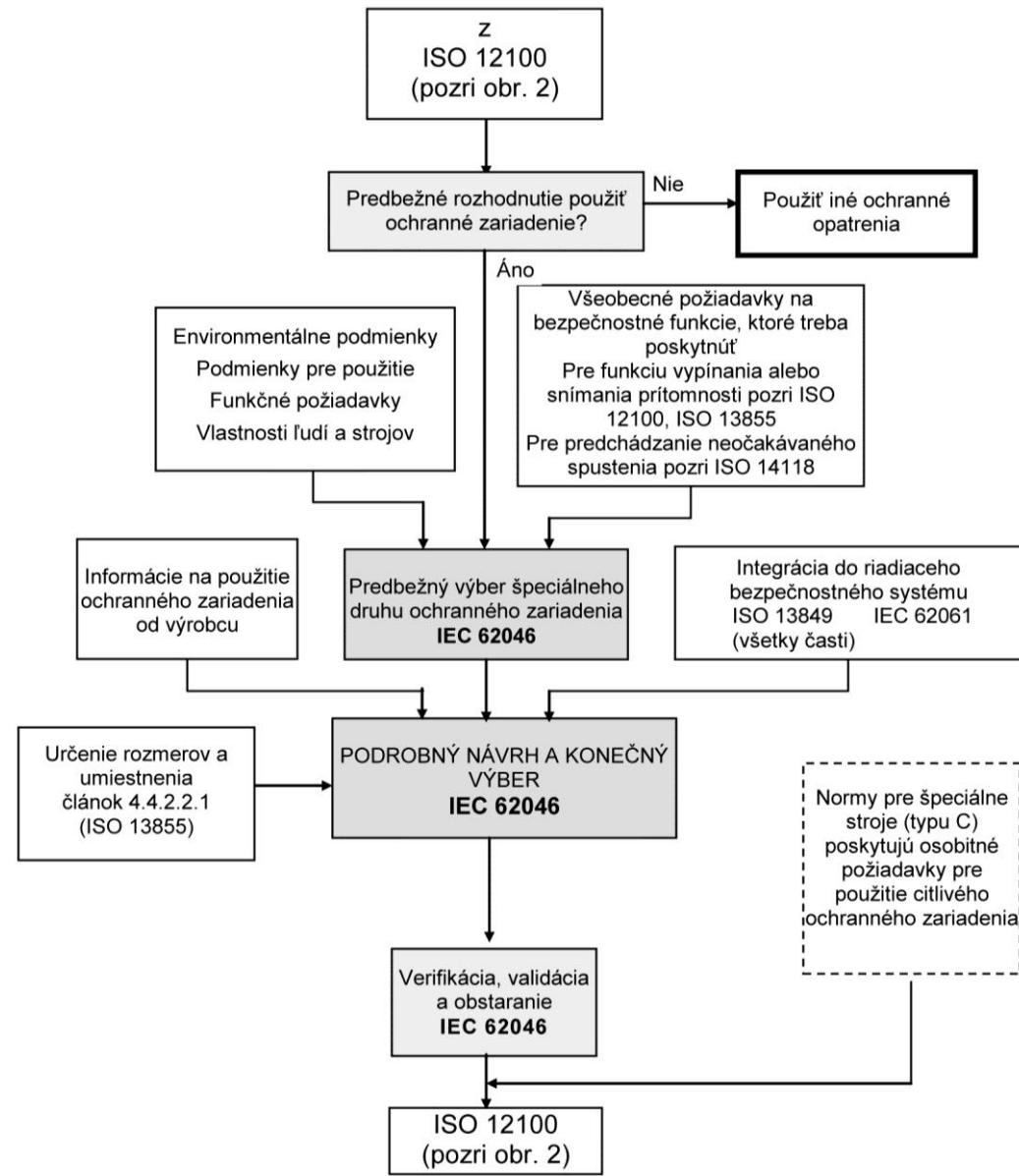
Obrázok 1 a obrázok 2 zobrazujú všeobecný kontext a zamýšľané použitie tejto normy.

Kapitoly 1 až 5, 7 a 8 tohto dokumentu platia pre všetky ochranné zariadenia zahrnuté v predmete normy, kapitola 6 obsahuje inštrukcie pre použitie konkrétnych druhov ochranných zariadení.

Princípy tohto dokumentu môžu byť užitočné pri použití zariadení využívajúcich iné technológie na detekciu, ale tento dokument neuvádzza konkrétnie požiadavky pre iné zariadenia, ako sa uvádzajú vyššie.

Tento dokument berie do úvahy zariadenia, pre ktoré sa vytvoril súbor noriem IEC 61496 a ISO 13856. Pokial sa nevydá konkrétna norma týkajúca sa bezpečnosti pre zariadenia používajúce iné snímacie technológie, ich vhodnosť ako jediných prostriedkov ochrany pred nebezpečenstvom vyplývajúcim zo strojov nie je známa. Veľkú pozornosť je potrebné venovať výberu a použitiu zariadení, pre ktoré sa nevydala dosiaľ žiadna konkrétna norma týkajúca sa bezpečnosti pre zariadenia kvôli ich nedostatočne predvídateľnému správaniu, a to hlavne v prípade poruchových stavov.

SILCL (medza dosiahnuteľnosti SIL, pozri IEC 62061) alebo PL (výkonnostná úroveň, pozri ISO 13849-1) alebo SIL (úroveň integrity bezpečnosti, pozri IEC 61508) nie je dostatočný údaj na označenie vhodnosti zariadenia na použite ako ochranného zariadenia. Vhodnosť závisí od príslušných snímacích prostriedkov, podmienok prostredia, hlavne tých, ktoré môžu ovplyvniť funkciu detegovania, správania pri poruchových stavoch, atď.

Obrázok 1 – Vzťah tejto medzinárodnej normy k ostatným normám
(pozri tiež obrázok 2)

1 Predmet normy

Táto medzinárodná norma špecifikuje požiadavky na výber, umiestnenie, konfiguráciu a uvedenie do prevádzky ochranných zariadení na detekciu okamžitej alebo trvalej prítomnosti osôb za účelom ochrany týchto osôb pred nebezpečnou časťou alebo nebezpečnými časťami strojových zariadení v priemyselných aplikáciach. Táto norma sa vzťahuje na elektrosenzitívne ochranné zariadenia (ESPE) špecifikované v IEC 61496 (všetky časti) a na podložky a podlahy citlivé na tlak, špecifikované v ISO 13856-1.

Do úvahy berie charakteristiky stroja, ochranného zariadenia, prostredia a ľudskej interakcie osobami vo veku 14 rokov a viac.

Tento dokument obsahuje informatívne prílohy s cieľom usmerniť pri používaní ochranných zariadení na detekciu prítomnosti osôb. Tieto prílohy obsahujú príklady na ilustrovanie princípov tejto normy. Tieto príklady nie sú určené na to, aby boli jediným riešením daného použitia, ani na obmedzenie inovácií alebo pokroku technológie. Tieto príklady sa uvádzajú len ako možné riešenia na ilustrovanie niektorých konceptov integrovania ochranných zariadení a kvôli prehľadnosti sú zjednodušené, takže nemusia byť úplné.

2 Normatívne odkazy

Ďalej uvedené dokumenty sú citované v texte tak, že ich časť alebo celý ich obsah predstavuje požiadavky tohto dokumentu. Pri datovaných odkazoch sa používa len citované vydanie. Pri nedatovaných odkazoch sa používa najnovšie vydanie citovaného dokumentu (vrátane všetkých zmien).

IEC 62061, *Safety of machinery – Functional safety of safety related electrical, electronic and programmable electronic control systems*). [Bezpečnosť strojov. Funkčná bezpečnosť elektrických, elektronických a programovateľných elektronických bezpečnostných riadiacich systémov.]

ISO 12100: 2010¹, *Safety of machinery – General principles for design – Risk assessment and risk reduction*. [Bezpečnosť strojov. Všeobecné zásady konštruovania strojov. Posudzovanie a znížovanie rizika.]

ISO 13849 (všetky časti), *Safety of Machinery – Safety-related parts of control systems*. [Bezpečnosť strojov. Bezpečnostné časti riadiacich systémov.]

ISO 13855: 2010, *Safety of machinery – Positioning of safeguards with respect to the approach speeds of parts of the human body*. [Bezpečnosť strojov. Umiestnenie ochranných zariadení so zreteľom na rýchlosť približujúcich sa časťí ľudského tela.]

koniec náhľadu – text ďalej pokračuje v platenej verzii STN